

अत्रोत्तरं गृध्रगोमायुभ्यां युगपत्पार्थमानस्य शिशोः स्वजननिरोधात्कंचित्कालमवस्थितस्य ईश्वरेण यथाजीवनंदत्तं एव मेवेश्वरो नु गृह्णातीत्याख्यायिका मुखेनैवाह शृणु पार्थेत्यादिना स्पष्टार्थोऽध्यायशेषः ॥ २ ॥

भीष्म उवाच शृणु पार्थ यथावत्तमिति हासं पुरातनं ॥ गृध्रजंबुकसंवादं यो वृत्तो नैमिषे पुरा ॥ २ ॥ कस्यचिद्वाह्यगस्यासीद्दुःखलब्धः सुतो मृतः ॥ बाल एव वि-
शालाक्षो बालग्रहनिपीडितः ॥ ३ ॥ दुःखिताः केचिदादाय बालमप्राप्तयौवनं ॥ कुलसर्वस्वभूतं वै रुदंतः शोकविह्वलाः ॥ ४ ॥ बालं मृतं गृहीत्वा यश्मशानाभिमु-
खाः स्थिताः ॥ अंकेनैव च संक्रम्य रुरुर्धुर्धुःखिताः ॥ ५ ॥ शोचंतस्तस्य पूर्वोक्तान् भाषितांश्चासकृत्पुनः ॥ तं बालं भूतले क्षिप्य प्रतिगंतुं न शक्नुयुः ॥ ६ ॥ तेषां
रुदितशब्देन गृध्रोभ्येत्यवचोब्रवीत् ॥ एकात्मजमिमं लोके त्यक्त्वा गच्छतमाचिरं ॥ ७ ॥ इह पुंसां सहस्राणि स्त्रीसहस्राणि चैव ह ॥ समानीतानि कालेन हित्वा वैयां-
ति बांधवाः ॥ ८ ॥ संपश्यत जगत्सर्वं सुखदुःखैरधिष्ठितं ॥ संयोगो विप्रयोगश्च पर्यायेणोपलभ्यते ॥ ९ ॥ गृहीत्वा ये च गच्छंतियेन यांति च तान् मृतान् ॥ तेऽप्या-
युषः प्रमाणेन स्वेन गच्छंति जंतवः ॥ १० ॥ अलं स्थित्वा श्मशानेऽस्मिन् गृध्रगोमायुसंकुले ॥ कंकालबहुले रौद्रे सर्वप्राणिभयंकरे ॥ ११ ॥ न पुनर्जीवितः क-
श्चित्कालधर्ममुपागतः ॥ प्रियो वा यदि वा द्वेष्यः प्राणिनां गतिरीदृशी ॥ १२ ॥ सर्वेण खलु मर्त्यं मर्त्यलोके प्रसूयता ॥ कृतांतं विहिते मार्गे मृतं को जीवयिष्यति
॥ १३ ॥ कर्मांतं विरते लोके अस्तं गच्छति भास्करे ॥ गम्यतां स्वमधिष्ठानं सुतस्त्रेहं विस्तृत्य वै ॥ १४ ॥ ततो गृध्रवचः श्रुत्वा प्राक्रोशंतस्तदानृप ॥ बांधवास्तेभ्य ग-
च्छंतं पुत्रमुत्सृज्य भूतले ॥ १५ ॥ विनिश्चित्याथ च तदा विक्रोशंतस्ततस्ततः ॥ मृतमित्येव गच्छंतो निराशास्तस्य दर्शने ॥ १६ ॥ निश्चितार्थाश्च ते सर्वे संत्यजंतः
स्वमात्मजं ॥ निराशा जीविते तस्य मार्गमावृत्य अधिष्ठिताः ॥ १७ ॥ ध्वांक्षपक्षसवर्णस्तु बिलान्निस्तृत्य जंबुकः ॥ गच्छमानान् स्मृतानाह निर्घृणाः खलु मानुषाः
॥ १८ ॥ आदित्योऽयं स्थितो मूढाः स्नेहं कुरुत माभयं ॥ बहुरूपो मुहूर्तश्च जीवत्यपि कदाचन ॥ १९ ॥ यूयं भूमौ विनिक्षिप्य पुत्रस्त्रेहविना कृताः ॥ श्मशाने सुतमु-
त्सृज्य कस्माद्गच्छतं निर्घृणाः ॥ २० ॥ न वोऽस्य स्मिन् सुते स्नेहो बाले मधुरभाषिणि ॥ यस्य भाषितमात्रेण प्रसादमधिगच्छत ॥ २१ ॥ ते पश्यत सुतस्त्रेहो यादृशः
पशुपक्षिणां ॥ न तेषां धारयित्वा तान् कश्चिदस्ति फलागमः ॥ २२ ॥ चतुष्पात्यक्षिकीटानां प्राणिनां स्नेहसंगिनां ॥ परलोकगतिस्थानां मुनियज्ञक्रियामिव
॥ २३ ॥ तेषां पुत्राभिरामाणामिह लोके परत्र च ॥ न गुणो दृश्यते कश्चित्पजाः संधारयंति च ॥ २४ ॥

॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥